

Uniek driejarig project van start op zestig VEL/VANLA-bedrijven

AUGUSTINUSGA - Op zestig bij de coöperaties VEL en VANLA aangesloten boerenbedrijven gaat een uniek project van start dat in ieder geval drie jaar gaat duren. Het project, dat wordt gefinancierd door ministerie, provincie en gemeente, wordt begeleid door de Landbouwuniversiteit Wageningen en moet inzicht bieden in de werking van stikstof in de bodem. Het project kan een voorbeeldfunctie hebben voor niet alleen Nederland, maar voor heel Europa zelfs. Wetenschappers zijn vorig jaar namelijk tot de schokkende ontdekking gekomen dat de bodem op grote schaal vergiftigd wordt door het uitrijden van mest uit ligboxenstallen.

Door het erg hoge stikstofgehalte in de mest uit de ligboxenstallen is het bodemleven zo ernstig ontregeld dat de afbrekende micro-organismen de overhand hebben gekregen. Als proef zal er daarom op 20 bedrijven drie keer per jaar worden gesproeid met effectieve micro-organismes, kortweg EM, een Japanse uitvinding waarin 80 soorten organismen, bacteriën en schimmels zijn verwerkt die de opbouwende micro-organismen in de bodem weer de overhand moeten geven.

De stikstof-uitstoot staat volop in de belangstelling de afgelopen jaren. De overheid wil het gebruik ervan in de landbouw drastisch terugdringen, maar iedereen ziet wel in dat dit niet ten koste van de productie mag gaan. Sinds kort zijn er alarmerende cijfers bekend over de invloed van stikstof op de bodemgesteldheid. Was in de vijftiger jaren sprake van een totale stikstofbenutting van 40 tot 50 procent, die is gedaald tot minder dan 20 procent sinds de invoering van de ligboxenstallen. Dr. Jaap van Bruchem van de LU Wageningen sloeg vorig jaar alarm met deze ontdekking, die niet alleen voor Nederland van toepassing is maar ook voor andere gebieden in Europa. De conclusie die kortweg kan worden ge-

trokken is dat de mest zoals die tot vandaag de dag uit de putten van de ligboxenstallen komt niet geschikt is voor bemesting van het land. De stoffen in de mest breken de micro-organismen in de grond af die voor voedingsstoffen moeten zorgen. De boer kan strooien en bemesten wat hij wil, maar de stoffen in de bodem die het eigenlijke werk moeten doen worden intussen vergiftigd. Omdat er sprake is van een totale cyclus is het nodig hier op grote schaal studie naar te verrichten.

Dat hiervoor het VEL/VANLA gebied

(Achtkarspelen en Oostermeer) is uitgekozen ligt voor de hand, zo vertelt voorzitter Geale Atsma, omdat de boeren in het gebied al sinds 1995 zeer nauwgezet een mineralenboekhouding hebben bijgehouden en de vergelijkende gegevens dus al bekend zijn. Eén van hen is het VANLA-bestuurslid Teake Hoeksma, die al sinds de zeventiger jaren een boekhouding bijhoudt van de stikstofbenutting op zijn bedrijf. De komende drie jaar gaan twintig bedrijven in het gebied op de oude voet verder, twintig bedrijven gaan Euronestmix gebruiken en twintig bedrijven hebben zich aangemeld voor een proef met het gebruik van EM. Die stof wordt drie keer per jaar over het land gesproeid en moet de opbouwende, de positief werkende micro-organismen in

de bodem weer de overhand geven. Het gaat hierbij om 800 hectare per groep zodat in totaal 2400 hectare landbouwgrond bij het grootscheepse project betrokken zal zijn.

De EM wordt geleverd door fouragehandel Theo Mulder uit Kollumerzwaag. Mulder is al enkele jaren een groot voorstander van het gebruik van EM en is ook nauw betrokken bij het project. VEL en VANLA willen geen tijd verloren laten gaan en gaan direct van start met het project, waarvoor jaarlijks ruim f 800.000,- beschikbaar is gesteld door de financiers. De besturen nodigen boeren en loonbedrijven uit met spoed in te schrijven op het driemaal per jaar sproeien van de 800 hectare gedurende een periode van 3 jaar.